

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Nõukogu järeldused
tugevdatud patendisüsteemi kohta Euroopas**

2982. KONKURENTSIVÕIMELISUSE
(Siseturu, tööstuse ja teadustöö) nõukogu koosolek
4. detsembril Brüsselis

EL-i Nõukogu võttis vastu alltoodud järeldused:

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. TULETADES MEELDE, et Euroopa patendisüsteemi tugevdamine on vajalik eeltingimus nii majanduskasvu edendamiseks innovatsiooni kaudu kui Euroopa ettevõtjate, eelkõige VKE-de abistamiseks, et reageerida majanduskriisile ja rahvusvahelisele konkurentsile;
2. ARVESTADES, et selline tugevdatud patendisüsteem on siseturu oluline tegur ning et see peaks tuginema kahel sambal, st Euroopa Liidu patendi (edaspidi „EL-i patent”) loomisel ning integreeritud spetsialiseerunud ja ühtse kohtusüsteemi moodustamisel patendivaidluste lahendamiseks, parandades niimoodi patendiõiguste teostamist ja suurendades õiguskindlust;
3. TUNNISTADES nõukogu ettevalmistavate organite seni tehtud ulatuslikku tööd eelnimetatud kahe samba kehtestamiseks vajalike õigusaktide väljatöötamiseks;
4. NÕUSTUB, et järgnevad järeldused, mis käsitlevad Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu peamisi tunnusoone, (I) oleksid aluseks lõplikule üldlepingule, samas kui need peaksid EL-i patendi osas (II) moodustama osa lõplikust üldlepingust, mis käsitleb meetmete paketti tugevdatud patendisüsteemi jaoks Euroopas, mis hõlmab Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu asutamist ja EL-i patendi loomist, sealhulgas allpool punktis 36 osutatud eraldi määrust tõlkimise korraldamise kohta, tugevdatud koostööd Euroopa Patendiameti ja liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametite vahel ning vajalikus ulatuses Euroopa patendikonventsiooni muutmist;
5. RÕHUTAB, et järgmised järeldused ei piira taotlust Euroopa Kohtu arvamuse saamiseks ja samuti liikmesriikide kirjalike esildiste esitamist ning järeldused sõltuvad Euroopa Kohtu arvamusest;
6. VÕTAB TEADMISEKS Euroopa patendi ja ühenduse patendi kohtu lepinguprojekti 23. märtsi 2009. aasta dokumendis 7928/09 (edaspidi „lepinguprojekt”) ning tunnistab, et kavandatud lepingu mõnda elementi arutatakse eriti põhjalikult;

7. RÕHUTAB, et kõnealune süsteem tuleks kehtestada nõuetekohaselt, arvestades liikmesriikide põhiseaduslikke sätteid, ning et sellega ei piirata taotluse esitamist Euroopa Kohtule arvamuse saamiseks; ning et Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu asutamine põhineks lepingul, mille liikmesriikides ratifitseerimine peaks toimuma täielikus kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega;
8. NÕUSTUB, et otsus Euroopa patendi ja Euroopa Liidu patendi kohtu asukoha kohta tuleks teha osana eespool punktis 4 osutatud lõplikust üldlepingust ning see peab olema kooskõlas asjakohase EL-i õigustikuga;
9. TUNNISTAB, et mõnel liikmesriigil on olulisi õiguslikke probleeme seoses Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu asutamise ja selle kavandatud üldise ülesehitusega käesolevates järeldustes kirjeldatud kujul ning et järeldusi tuleb vajaduse korral muuta Euroopa Kohtu arvamust arvestades;

I. EUROOPA PATENDI JA EL-i PATENDI KOHTU PEAMISED TUNNUSJOONED

EUROOPA PATENDI JA EL-i PATENDI KOHUS

10. Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtul peaks olema ainupädevus tsiviilkohtumenetlustes, mis on seotud EL-i patentide ja Euroopa patentide rikkumiste ja kehtivusega.
11. Vastavalt lepinguprojektile peaks Euroopa patendi ja EL-i patendi kohus koosnema esimese astme kohtust, apellatsioonikohtust ja kantseleist. Esimese astme kohus peaks koosnema kesktalitusest ning kohalikest ja piirkondlikest talitustest.
12. Euroopa Kohus tagab EL-i õiguse ülimuslikkuse põhimõtte ja selle ühtse tõlgendamise.

KOLLEEGIUMIDE KOOSSEIS

13. Patendisüsteemi kasutajate usalduse ja usaldusväarsuse loomiseks ning Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu töö kõrge kvaliteedi ja tõhususe tagamiseks on oluline, et kolleegiumide koosseisu koostamisel kasutatakse ressursside koondamise kaudu võimalikult hästi ära kohtunike ja õigusvaldkonna töötajate patendivaidluste kogemusi riigi tasandil. Kogemusi võiks omandada ka teoreetilise ja praktilise õppe teel, mida tuleks korraldada eesmärgiga parandada ja suurendada olemasolevaid ekspertteadmisi patendivaidluste lahendamise alal ning tagada kõnealuste eriteadmiste ja kogemuste laialdane geograafiline jaotumine.
14. Kõik kohalike ja piirkondlike talituste kolleegiumid ning esimese astme kohtu kesktalitus peaksid tagama võrdselt kõrge töö kvaliteedi ning õiguslike ja tehniliste ekspertteadmiste võrdselt kõrge taseme.

15. Talitused osalisriikides, kus kolme järjestikuse aasta jooksul on algatatud vähem kui 50 kohtuasja aastas, peaksid kas liituma piirkondliku talitusega, kus menetletakse vähemalt 50 kohtuasja aastas, või viima istungeid läbi koosseisus, kus üks õiguslikult pädevatest kohtunikest on asjaomase osalisriigi kodanik ja kus kaks õiguslikult pädevatest kohtunikest ei ole asjaomase osalisriigi kodanikud, vaid on patendikohtunike reservist ja nimetatud iga juhtumi puhul eraldi.
16. Talitused osalisriikides, kus kolme järjestikuse aasta jooksul on algatatud enam kui 50 kohtuasja kalendriaastas, peaksid viima istungeid läbi koosseisus, kus kaks õiguslikult pädevatest kohtunikest on asjaomase osalisriigi kodanikud. Kolmas õiguslikult pädev kohtunik, kes on teise riigi kodanik, nimetatakse patendikohtunike reservist. Patendikohtunike reservist tulnud õiguslikult pädevad kohtunikud tuleks nimetada pikaks ajaks, kui see on vajalik suure töökoormusega talituste tõhusaks toimimiseks.
17. Kõik kohalike ja piirkondlike talituste kolleegiumid peaksid patendi tühistamise vastuhagi puhul või rikkumise hagi menetlemise puhul, kui seda soovib üks pooltest, kaasama täiendava tehniliselt pädeva kohtuniku. Kõik kesktalituse kolleegiumid peaksid istungeid läbi viima koosseisus, mis koosneb kahest õiguslikult pädevast kohtunikust ning ühest tehniliselt pädevast kohtunikust. Tehniliselt pädev kohtunik peaks olema kvalifitseeritud asjaomasest tehnoloogia valdkonnas ning ta nimetatakse patendikohtunike reservist iga juhtumi puhul eraldi. Kodukorras sätestatavatel teatud tingimustel ja poolte nõusolekul võib kohtuistungeid esimese astme kohtus läbi viia üks õiguslikult pädev kohtunik.
18. Kohtunike nimetamine peaks toimuma vastavalt nende õiguslikele või tehnilistele ekspertteadmistele, keeleoskusele ja asjakohasele kogemusele.
19. Kolleegiumide koosseisu ja kohtunike nimetamist käsitlevad sätted peaksid tagama, et Euroopa patendi ja EL-i patendi kohus oleks sõltumatu ja erapooletu Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 tähenduses.

PÄDEVUS SEOSSES HAGIDE JA PATENDI TÜHISTAMISE VASTUHAGIDEGA

20. Tagamaks, et kohalikud ja piirkondlikud talitused töötaksid kiiresti ja väga tõhusalt, on oluline, et talitustel oleks patendi tühistamise vastuhagi menetlemisel teatud paindlikkus.
 - a) Otsesed hagid patendi tühistamiseks tuleks menetleda kesktalituses.
 - b) Rikkumise hagi menetlemise käigus võib esitada patendi tühistamise vastuhagi kohalikule või piirkondlikule talitusele. Asjaomane kohalik või piirkondlik talitus võib:
 - i) jätkata patendi tühistamise vastuhagi menetlemist või
 - ii) suunata vastuhagi kesktalitusele ning kas jätkata rikkumise hagi menetlemist või peatada see või

- iii) suunata poolte kokkuleppel kogu kohtuasi kesktalitusele otsuse tegemiseks.

MENETLUSE KEEL

21. Lepinguprojekt, põhikiri ja kodukord peaksid kehtestama korra, mis tagaks pooltele keelte kasutamise korra õigluse ja prognoositavuse. Lisaks sellele peaks mis tahes Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu talitus suuliste menetluste puhul võimaldama kirjaliku ja suulise tõlke teenuseid, et asjaomaseid pooli asjakohaseks peetavas ulatuses abistada, eriti kui üks pooltest on VKE või eraõiguslik isik.
22. Kohalike ja piirkondlike talituste menetluskeeleks peaks üldjuhul olema selle osalisriigi või nende osalisriikide keel(ed), kus kõnealused talitused asuvad. Osalisriigid võivad siiski nende territooriumil asuva kohaliku või piirkondliku talituse menetluskeeleks määrata Euroopa Patendiameti ühe ametliku keele või mitu ametlikku keelt. Kesktalituse menetluskeeleks peaks olema patendis kasutatud keel. Apellatsioonikohtu menetluskeeleks peaks olema esimese astme kohtu menetluskeel.
23. Kõik järgnevad küsimused, mis võiksid mis tahes viisil mõjutada Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu lepingus kehtestatud menetluskeelte kasutamise korda, tuleks võtta vastu ühehäälselt.

ÜLEMINEKUAEG

24. Üleminekuage ei tohiks olla pikem kui viis aastat pärast Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu lepingu jõustumist.
25. Üleminekuaja jooksul võib Euroopa patendi rikkumist või tühistamist käsitlevaid menetlusi algatada siseriiklikes kohtutes või osalisriigi teistes pädevates asutustes, kellele kuulub jurisdiktsioon vastavalt siseriiklikele õigusaktidele. Üleminekuaja lõpus siseriiklikus kohtus menetluses olevate asjade suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada üleminekukorda.
26. Muudel juhtudel, kui menetlus on Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtus juba algatatud, peaks enne Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu lepingu jõustumist olema antud või taotletud Euroopa patentide omanikel võimalus loobuda Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu ainupädevusest, kui loobumisest antakse kohtu kantseleile teada hiljemalt kuu aega enne üleminekuaja lõppu.

ÜLEVAATAMISKLAUSEL, MIS KÄSITLEB KOLLEEGIUMIDE KOOSSEISU JA VASTUHAGISID PATENDI TÜHISTAMISEKS

27. Komisjon peaks tähelepanelikult jälgima esimese astme kohtu kolleegiumi koosseisu käsitlevate sätete toimimist, tõhusust ja mõju ning jurisdiktsiooni seoses hagide ja vastuhagidega patendi tühistamiseks, vt eespool punkte 15, 16 ja 20. Kas kuus aastat pärast Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu lepingu jõustumist või pärast seda, kui Euroopa patendi ja EL-i patendi kohus on teinud piisavalt otsuseid rikkumist käsitlevate kohtuasjade kohta (umbes 2000), olenevalt sellest, milline põhjus on ajaliselt hilisem, peaks komisjon (seejärel vajadusel korrapäraselt), tuginedes laiaulatuslikele konsultatsioonidele kasutajatega ning Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu arvamuse alusel koostama aruande soovitud asjaomaste sätete jätkamise, tühistamise või muutmise kohta ning esitama selle segakomiteele, kes peaks otsuse vastu võtma.
28. Komisjon peaks eelkõige kaaluma alternatiivseid lahendusi, mis tugevdaksid kohalike ja piirkondlike talituste kolleegiumide koosseisu rahvusvahelisust ning mis muudaks patendi tühistamise vastuhagi või kogu kohtuasja keskतालitusele suunamise sõltuvaks mõlema poole nõusolekust.

EUROOPA PATENDI JA EL-i PATENDI KOHTU RAHASTAMISE PÕHIMÕTTED

29. Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu tegevust rahastatakse Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu enda kohtulõivudest tulenevatest rahalistest tuludest ning vähemalt punktis 24 osutatud üleminekuajal vajaduse korral Euroopa Liidu eelarvest ja EL-i-väliste osalisriikide maksetest.
30. Osalisriik, mis rajab kohaliku talituse, annab selle tegutsemiseks vajalikud vahendid.
31. Kohtulõivud peaks kehtestama segakomitee komisjoni esitatud ettepaneku alusel, mis peaks hõlmama komisjoni hinnangut Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu eeldatavate kulude kohta. Kohtulõivud kehtestatakse sellisel tasemel, mis tagab õige tasakaalu õiguskaitse õiglase kättesaadavuse põhimõtte, eriti VKE-dele ja mikroettevõtjatele, ning Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu kantud kulude hüvitamiseks poolte poolt makstava piisava tasu vahel, tunnistades asjaomaste poolte majanduslikku kasu ning tasakaalustatud eelarvega omavahenditest rahastatava kohtu eesmärgi. Võib kaaluda ka sihtotstarbelisi toetusmeetmeid VKE-dele ja mikroettevõtetele.
32. Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu tegevus peaks olema korraldatud kõige tõhusamal ja kulutasuvamal viisil ning tagama võrdse juurdepääsu õiguskaitsele, võttes arvesse VKE-de ja mikroettevõtete vajadusi.
33. Segakomitee peaks regulaarselt jälgima Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu kulusid ja rahastamist ning kohtulõivude tase tuleks kooskõlas punktiga 31 korrapäraselt läbi vaadata.

34. Üleminekuaja lõpus, võttes aluseks komisjoni aruande Euroopa patendi ja EL-i patendi kohtu kulude ja rahastamise kohta, peaks segakomitee kaaluma omavahenditest rahastamise eesmärgile suunatud meetmete võtmist.

ÜHINEMINE

35. Esialgu peaks väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike olevate Euroopa patendikonventsiooni osalisriikide puhul olema ühinemine avatud Euroopa vabakaubanduslepingu osalisriikidele. Pärast üleminekuajaga saaks segakomitee ühehäälselt teha otsuse kutsuda Euroopa patendikonventsiooni osalisriike ühinema, kui nad on täielikult rakendanud kõik asjaomased EL-i õiguse sätted ning on kehtestanud tõhusad patendikaitsestruktuurid.

II. EL-i PATENT

TÕLKIMISE KORRALDAMINE

36. EL-i patendi määrusele tuleks lisada eraldi määrus, millega reguleeritakse EL-i patendi tõlkimise korraldamist, mille nõukogu võtab ühehäälselt vastu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 118 teise lõiguga. EL-i patendi määrus peaks jõustuma koos eraldi määrusega, mis käsitleb EL-i patendi tõlkimise korraldamist.

PIKENDAMISLÕIVUD

37. EL-i patentide pikendamislõive tuleks kogu patendi kehtivuse jooksul kohaldada järk-järgult ning need peaksid koos teiste rakendamisfaasi ajal makstavate lõivudega katma kõik EL-i patendi andmise ja haldamisega seotud kulud. Pikendamislõivud tuleks tasuda Euroopa Patendiametile, kes säilitaks pikendamislõivudest 50% ja jaotaks ülejäänud liikmesriikide vahel vastavalt patendi puhul kasutatavatele jaotamispõhimõtetele.
38. Pärast EL-i patendi määruse jõustumist peaks Euroopa Patendiorganisatsiooni haldusnõukogu erikomisjon määrama nii pikendamislõivude täpse taseme kui nende jaotamispõhimõtted. Erikomisjon peaks koosnema vaid EL-i ja kõikide liikmesriikide esindajatest. Erikomisjonis EL-i ja liikmesriikide võetav seisukoht tuleb kindlaks määrata nõukogus, samaaegselt EL-i patendi määruse vastuvõtmisega. Pikenduslõivude taset tuleks lisaks eelnimetatud põhimõtetele määrata ka innovatsiooni lihtsustamise ja Euroopa ettevõtjate konkurentsivõime edendamise eesmärgist lähtuvalt. Need peaksid ühtlasi kajastama EL-i patendiga kaitstud turu suurust ning olema lähedased erikomisjoni esimese otsuse ajal keskmiseks Euroopa patendiks peetavate patentide pikendamislõivude tasemele.

39. Jaotamispõhimõtted tuleks kehtestada võttes arvesse õiglasi, võrdseid ja asjakohaseid kriteeriume, nagu näiteks patendialase tegevuse tase ja turu suurus. Jaotamispõhimõtted peaksid muu hulgas kompenseerima Euroopa Patendiameti ametlikest keeltest erineva ametliku keele kasutuselolu, patendialase tegevuse ebaproportsionaalselt madalat taset ja hilisemat Euroopa patendi-konventsiooniga ühinemist.
40. Erikomisjon peaks oma otsused korrapäraselt läbi vaatama.

TÕHUSTATUD PARTNERLUS

41. Tõhustatud partnerluse eesmärk on innovatsiooni edendamine patendi andmise korra tõhususe suurendamise teel töö dubleerimise vältimise kaudu, mille eesmärk on patentide kiirem väljastamine, mis suurendab uuenduslike toodete ja teenuste turulepääsu kiirust ning vähendab taotlejate kulusid. Tõhustatud partnerlus peaks kasutama nii tööstusomandi õiguskaitse keskametite olemasolevaid ekspertteadmisi kui suurendama nende võimet tulevikus tõsta patendisüsteemi üldist kvaliteeti.
42. Tõhustatud partnerlus peaks andma Euroopa Patendiametile võimaluse vajadusel korrapäraselt kasutada Euroopa Patendiorganisatsiooni liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametite otsingutulemusi seoses riigisiseste patenditaotlustega, mille muudab oluliseks Euroopa patendi taotluse hilisem esitamine. Selline tulemus peaks Euroopa Patendiametile olema kättesaadav vastavalt Euroopa Patendiameti kasutuskavale (*Utilisation Scheme*).
43. Tööstusomandi õiguskaitse keskametitel on oluline roll innovatsiooni edendamisel. Kõikidel tööstusomandi õiguskaitse keskametitel, kaasa arvatud nendel, kes riiklike patentide andmise menetluse käigus otsinguid läbi ei vii, võib tõhustatud partnerluse raames olla oluline roll ning nad võivad nõustada ühenduse patentide võimalikke taotlejaid, eelkõige VKE-sid, võtta vastu taotlusi ja jagada teavet patentide kohta.
44. Tõhustatud partnerlus peaks täielikult arvestama Euroopa Patendiameti keskse rolliga Euroopa patentide läbivaatamisel ja andmisel. Tõhustatud partnerluse raames oodatakse Euroopa Patendiametilt, et ta kaaluks osalevate ametite töötulemuste kasutamist, kuid ta ei ole kohustatud seda tegema. Euroopa Patendiametil peaks säilima õigus viia läbi täiendavaid otsinguid. Tõhustatud partnerlus ei tohiks piirata taotlejate võimalust esitada taotlusi otse Euroopa Patendiametile.
45. Tõhustatud partnerlust vaadatakse läbi korrapäraselt, võttes asjakohaselt arvesse patendisüsteemi kasutajate arvamusi. Lisaks sellele oleks tagasiside Euroopa Patendiametilt osalevatele ametitele otsinguaruannete kasutamise kohta Euroopa Patendiametis oluline, et võimaldada otsingu protsessi täpsustamist vahendite optimaalse kasutamise heaks.

46. Tõhustatud partnerlus peaks tuginema Euroopa otsingustandardil (*European Standard for Searches – ESS*), milles on kriteeriumid kvaliteedi tagamiseks. Euroopa otsingustandard peaks lisaks otsingutele sisaldama standardeid muu hulgas koolituste, vahendite, tagasiside ja hindamise kohta.
47. Samaaegselt EL-i patendi määruse vastuvõtmisega tuleks nõukogus kindlaks määrata EL-i ja liikmesriikide võetav seisukoht tõhustatud partnerluse ja sealhulgas Euroopa otsingustandardi rakendamise kohta ning seejärel tuleks seda rakendada Euroopa patendivõrgustiku, eelkõige kasutuskava ja Euroopa kvaliteedisüsteemi kontekstis Euroopa Patendiorganisatsiooni raames.
48. Tööstusomandi õiguskaitse keskametite osalemine tõhustatud partnerluses peaks olema vabatahtlik, kuid kõigile avatud. Kõikide kättesaadavate vahendite kasutamise lihtsustamise ja kogumise vaimus tuleks edendada piirkondlikku koostööd. Lisaks sellele tuleks täiendavalt analüüsida, katsetada ja hinnata võimalust piirata tööstusomandi õiguskaitse keskameti osalemist ühe või mitme konkreetse tehnikavaldkonnaga.
49. Praegu võetud meetmed ei tohiks piirata tõhustatud partnerluse tulevat arengut, sealhulgas Euroopa Patendiameti ja tööstusomandi õiguskaitse keskametite vahelise partnerluse parandamise viise tulevikus. Sellest tulenevalt peaksid Euroopa Patendiamet ja liikmesriigid esitama tõhustatud partnerluse toimimise ja tulevase arengu kohta igakülgse hinnangu, mis tugineks tööstusomandi õiguskaitse keskametite Euroopa otsingustandardi täitmise rakendamisest ja saavutustest saadud kogemustel.

EUROOPA PATENDIKONVENTSIOONI MUUDATUSED JA EL-i ÜHINEMINE EUROOPA PATENDIKONVENTSIOONIGA

50. Selleks, et EL-i patent hakkaks kehtima, tehakse Euroopa patendikonventsiooni vajalikus ulatuses muudatusi. EL- ja selle liikmesriigid peaksid võtma ja rakendama kõik vajalikud meetmed, kaasa arvatud meetmed EL-i ühinemiseks Euroopa patendikonventsiooniga. Selles suhtes vajalikuks peetakse Euroopa patendikonventsiooni muudatused ei peaks hõlmama patendi materiaalõiguse, mis ei ole seotud EL-i patendi loomisega, läbivaatamist.